GAZETA KRAKOWSKA

N^ro. 80.

W e Srodę Dnia 3. Października 1804.

Z Wiednia d. 26. *Września.*

Nayiaśnieyszy Cesarz Jmć raczył na rok przyszły 1805 dla zasłonienia wydatkow kraiowych poſtanowic nadzwyczayny klasyczny podatek, tak iak był w roku 1802 naznaczony, na który ſtosownie do swego maiątku każdy faſſyonować ſię powinien.

J. C. K. Mość raczył w własnoręcznym swoim bilecie z Brynu pod d. 3 t. m. swoiemu radcy, nadwornemu okuliście i wysłużonemu profeſſorowi, Josefowi Barthowi, oświadczyć swoie nayłaskawsze ukontentowanie z powodu wynalezionego przez niego i doświadczeniem ſtwierdzonego pieca oszczędzaiącego paliwa.

Dziekan w St. Peter niżey Ens złożył w dobrowolney ofierze, dla wygodnieyszego utrzymywania ſię żołnierzy pieszego regimentu Klebeka ryń. 18.

Hrabia Mocenigo podiął ſię utrzymywać w dobrach swoich 2 inwalidow do śmierci, za co mu Arcy Xżę Jmć Karol przez główną kommendę naywyższe swoie ukontentowanie oświadczyć kazał.

Z Pragi d. 21 *Września.* D. 18 t. m. rano oglądał Nayiaśnieyszy Cesarz Jmć piesze regimenta Anspaha, Sporka, Reuſſa, Kollowrata i ułanow Merveldta. Ogółem z wszyſtkich tu zgromadzonych woysk ieſt J. C. K. Mość, rownie iak Arcy Xiążę Jmć Karol bardzo kontent.

W wieczor dnia tego dały czeskie ſtany bal w pałacu Xcia Lichtenſteina. Okazałość i smak zdobiły go. Sala była pomarańczami i kwiatami przyozdobiona i wspaniale oświecona. Arcy Xiężna Jmć Tereſſa z swoim JO. Małżonkiem Xciem Antonim Saskim, Arcy Xiążęta Jchmość Jozef Palatyn, Ludwik, Ferdynand i Maxymillian przybyli na ten bal o godzinie 7, a Nayiaśnieysi Cesarſtwo Jchmość o godzinie w pół do 8. Obecność Nayiaśnieyszych Cesarſtwa Jchmość, którzy tam 2 godziny zabawić ſię raczyli, całe zgromadzenie ukontentowaniem przeięło.

D. 19 wypoczywały wszyſtkie w obozie regimenta, tylko C. K. regiment polowey artyleryi czynił obroty.

D. 20 była ogólna całego obozu rewiia, względem którey J. C. K. Mość raczył swoie nayłaskawsze ukontentowanie oświadczyć. W wieczor był u naywyższego burgrabi czeskiego dla Nayiaśnieyszych gości bal okazały.

W przeszłym mieſiącu Sierpniu zawinęło do tryeſtskiego portu 314 okrętow, nie licząc małych ſtatkow. Z tych przybyło pod

austryacką banderą 255, pod papiezką 39, pod hiszpańską 4, pod neapolitańską 4, pod turecką 3, pod włoską 3, pod rossyyską 2, pod angielską 1, pod raguzańską 1, pod jońską 1 i pod szwedzką 1.

Z Neapolu donoszą, że następczyna tronu na pociechę całego dworu i państwa znayduie się w 5 miesiącu ciężarności. W całem krolestwie neapolitańskim iest tego roku bardzo obficie iedwabiu, wina, oliwy, zboża &c. ale zato chybiła pszenica w Sycylii dla suszy. — Wezuwiusz wyrzuca ieszcze zawsze lawę. We dnie wydaie się ona iako wychodzący dym, ale w nocy widać wyraźnie ogień

Z Petersburga d. 4. Września.

Imperator Jmć mieszka ieszcze w Kamienio-Ostrowie, i dla piękney dotąd pogody zapewne tam ieszcze czas jakiś zabawi. Wczoray iedli u J. Imp. Mci obiad wszyscy jenerałowie i szefowie regimentow, które rewiią odbywały.

P. Robertson opuścił iuż Petersburg. Na wczorayszem posiedzeniu Imperatorskiey Akademii, czytał akademik Sacharoff ważny traktat o iego powietrzney podroży. Na temże posiedzeniu obrani iednomyślnością zostali honorowani członkami tey akademii jenerał Suchteln i sasko-weymarski nadworny marszałek baron Wolzogen.

Minister skarbowy Wassiliew otrzymał od Imperatora Jmć przy pochlebnym liście brylantowe ozdoby orderu S. Jędrzeia.

Pomiędzy wyieżdzaiącemi stąd osobami znayduie się Rzeski hrabia Stadion i P. Lelieur de Villesurance handlowy podkommissarz francuzki w Kronsztadcie.

W szkołach głownych w Moskwie, Charkowie, Wilnie i t. d. muszą professorowie dawać swoie lekcye w łacińskim iezyku, ponieważ z uczących się nie wszyscy umieią iężyk niemiecki. To nieprzypadło do smaku nowym professorom, gdyż nie wszyscy z nich dosyć mocni są w łacińskim ięzyku.

Dla całey Rossyi ogłoszony został nowy edykt względem cenzury. Osnowa iego podobna iest do innych podobnych edyktów ułatwiaiących wolność druku. Zastanowienia atoli godne są dwa dodatki przez samego Imperatora Jmć dołożone w tych wyrazach: 1) Cenzura zachować ma zawsze rozumne względy wskazywaniu druku lub przedaży xięgi jakiey; wstrzyma się od wszelkiego stronniczego wykładania myśli i wyrazow poiedyńczych, lub całęgo dzieła. W przypadkach obojętnych, gdzieby peryod iaki w piśmie, podwoynie mogł bydź rozumiany, lepiey iest zawsze wykładać go na stronę pisarza, niżeli go prześladować; 2) Skromny i rozumny rozbior każdey prawdy, maiący związek z religią, ludzkością, administracyą cywilną i iakąkolwiek bądź częścią rządu, niepodlegą cenzurze, ale używać ma zupełney wolności druku, maiącey rozszerzyć oświecenie.

Z Rzymu d. 1. Września.

Oyciec S. zlecił sekretarzowi stanu do zagranicznych interessow, aby oznaymił wszystkim dworom o iego podroży do Paryża, gdzie po dwarazy był zaproszony. Ponieważ urzędowe kommunikacye z petersburskim dworem są przerwane, maią zatem bydź za pośrednictwem wiedeńskiego dworu przełożenia uczynione.

Z Weselu d. 14. Września.

Wczoray rano przybył Cesarz Napoleon do Reinberga. Nim do miasta wiechał, przesiadł się na Konia, obiechał całe miasto i poiechał aż do Renu. Wieżdzaiąc do miasta, które tryumfalnemi bramami z stosownemi napisami było przyozdobione, przyymowany był uderzeniem we dzwony, trąbieniem i bębnieniem. W towarzystwie iego znayduią się jenerał Mortier, Lauriston, Duroc, Caffarelli,

Rapp i pasierb półkow. Beauharnois. Krol. pruski jenerał maior Hagken, który z zlecenia kommenderuiącego w Wesel jenerała, z półkownikami Boineburg i Sobbe, i przeszło 20 sztabowemi i innemi officyerami udał się do Reinberga dla powitania Cesarza Jmć był zaraz przed niego z wszystkiemi officyerami przypuszczony, z któremi Cesarz Jmć blisko godzinę z naywiększą grzecznością rozmawiał. Po ich oddaleniu się miały rożne z tamtey strony Renu cywilne urzędy audyencyą. Cesarz Jmć wypytywał ich się o wszystko, potem zaprosił jenerała pruskiego na śniadanię do siebie, a reszta officyerow iedli w innym pokoiu. W czasie śniadania rozmawiał Cesarz ciągle z jenerałem i spełnił zdrowie Króla Pruskiego i armii pruskiey, a jenerał Cesarza Jmć. Pruscy officyerowie nie mogą wychwalić przyięcia siebie.

Wczoray o godzinie 12 opuścił Cesarz Reinberg przy powszechnych okrzykach: Niech żyie Cesarz! i poiechał przez Uerdingen i Neuss do Kolonii, gdzie tego samego wieczora stanął.

Z Moguncyi d. 15. Wrzesnia.

Nasze miasto im bardziey zbliża się przybycia Cesarza Jmć Francuzow, tem bardziey staie się interessuiącym. Przybyli tu z Paryża 180 gwardyakow są naypięknieyszym korpusem. Jazda i piechota ściąga się z departamentow Renu i Mozeli dla uformowania rewiynego obozu. Kommedyanci badeńscy musieli z tuteyszego teatru ustąpić, ponieważ przybędą paryzcy i będzie urzadzony na przyięcie J. C. Mci. Gotuią bale, faierwerki, illuminacye &c. Poiutrze oczekiwani tu są Elektorowie Badeński, Hesseński i Arcykanclerz, iak też baron Albini, baron Dalberg poseł Elektora Badeńskiego, baron Wrints poseł Xcia Taxis, wdowa Elektorowa Bawarska &c. Dziś przybył tu panuiący Xżę Salm, półkownik pruski. Cesarzowa poiedźie zapewne prosto stąd do Paryża, a Cesarz odwiedźi ieszcze woyskowe stanowiska Kaiserlautern, Trewir i Luxemburg.

Wczoray przybyło tu więcey ieszcze cesarskich wierzchowych, powozowych koni i powozow z Paryża. Francuzcy posłowie Laforest z Berlina, Otto z Monachium już tu także przybyli. Podroż Cesarza bardzo iedzie wolno, ponieważ J. C. Mość we wszystko wszędzie wgląda.

P. Oubril ieszcze tu bawi.

Poiutrze przybędzie tu Cesarz Jmć.

Z Hagi d. 15. Września.

D. 12 przybiegł tu gońcem syn ambassadora Semonwilla z Akwisgranu. Po iego przybyciu odprawione były naradzenia między tuteyszym pruskim posłem, pełnomocnikiem francuzkiego poselstwa i naszem sekretarzem stanu P. Goes, i młody Semonwille odiechał wczoray do swego oyca do Kolonii. Utrzymuią, że wczasie podroży Cesarza ważne zachodzą rzeczy, i że tuteysze naradzenia i podroż pruskiego barona Lehndorffa do Akwisgranu, nie samego się tylko dotyczą wynadgrodzenia Xcia Oranii, które iak wiadomo nasze ciało prawodawcze odrzuciło.

Nad usypaniem piramidy z ziemi na wzgorku obozu przy Zeyst, pracuie codziennie kilka tysięcy francuzkich i batawskich żołnierzy. Mowią, że ten oboz w krotce będzie zwinięty, lecz to zawisło od okoliczności.

Nasz ambassador Schimmelpenninck poiechał do Kolonii do Cesarza i już stamtąd przybył tu od niego goniec.

D. 13 t. m. angielski woienny okręt gonił nasze rybackie łodzie; 13 ich uciekły na piasek, a 1 dostała im się w ręce, ale zabrawszy ryby puścili ią wolno.

Fortyfikacye Flesingi będą rozszerzone i wiele domow dla tego rozebrano.

)2(

Od 4 dni mamy tu nadzwyczayny upał, i obawiamy się aby ztąd nie wszczęły się iakie choroby.

Cesarz Francuzow darował miastu Akwisgranowi 150,000 fr. na wyporządzenie podupadłych łazienek.

Z Amsterdamu d. 18. Września.

Pisma nasze mieszczą wiadomości z Londynu do d. 12 Września, w których czytamy, że francuzka tulońska flota przeznaczona iest do wod Korfu z 12,000 lądowego woyska. — Marynarka angielska składa się z 834 woiennych okrętow, nierachuiąc leżących na warsztacie, wyporządzonych lub naiętych. Z resztą nic nie wyczytuiemy nowego w tych wiadomościach. D. 12 słyszano znowu pod brzegami angielskiemi mocne strzelanie z armat w okolicy Boulogne.

Tuteysza gazeta wyraża, że z Petersberga nadeszły ważne depesze do Paryża.

Z Odessy d. 19. Sierpnia.

Przed kilku dniami mieliśmy ukontentowanie widzieć pierwszy raz przybyłe tu z wewnątrz Rossyi dwa statki, ładowne konopiami, linami, butelkami, szkłem taflowym, z których każdy przyciągnął ieszcze za sobą po 1 tratwie masztow z Chersonu. Te statki zbudowane zostały w dobrach JW. ministra handlowego Romanzowa w Krasno-Rossyi, i bez trudności przebyły kataraktу Dniepru. Szczęśliwe to doświadczenie znaydzie bezwątpienia naśladowców, i w krotce spodziewamy się widzieć tu więcey przybywaiących podobnych statkow, ktore nietylko, że nam taniey przyydą, ale nadto posłużą do nadbrzeżney żeglugi czarnego i azowskiego morza.

Z Paryża d. 14. Września.

Wielu z będących w Akwisgranie ambassadorow i ministrow już tu powrocili:

List z St. Tropez w departamencie Wary d. 2 Września. "Wczoray pokazała się mocna dywizya od flotty Nelsona bliske pod brzegami przylądku Talliat; zarzuciła kotwice i wysłała kilka lekkich statkow dla opanowania konwoiu z kupieckich statkow, który pod zasłoną lądowych batteryy wzdłuż brzegow płynął. Jak tylko konwoy postrzegł poruszenia Anglikow schronił się pod batteryą przylądka Talliat. Nieprzyiacielskie okręty nie przestawały nacierac na nasze, i usiłowały za pomocą nocy opanowac tę batteryą; ale stoiący nad brzegiem konni strzelcy udali się spiesznie na zagrożone od nieprzyiaciela mieysce. Jedna część z siadła z koni dla kierowania armatami, druga wystąpiła naprzod dla zabronienia Anglikom wylądowania. Skoro nieprzyiaciel postrzegł, że ma z tak odważnemi ludźmi do czynienia, którzy na przemiany byli kanonierami, piechotą i konnicą, odwrocił się i na przestrzenią morza się udał. Nasz konwoy przybył dziś na mieysce swego przeznaczenia."

Z Valognes piszą pod d. 8. co następnie: "Odkryto tu spisek na oddanie wyspy *Marcouf* Anglikom. Znaleziono puginały i ważne papiery. Niektóre osoby są aresztowane i policya o wszystkim uwiadomiona. Pod rządem Trajana żaden spisek nie uydzie bezkarnie!"

Monitor nad wyrazem iedney angielskiey gazety, "że Cesarz Francuzow nie może się na długo oddalić z Paryża," czyni następuiącą uwagę: "Nie wiedzą, że Cesarz Francuzow może bez naymnieyszey obawy 4 do 6 miesięcy bydź oddalonym od stolicy, i na tak błachych domysłach buduią nadzieię, że nie może bydź przedsięwzięte wylądowanie. Potrzeba wiedziec, że Francya iest iednym z naypotężnieyszych europeyskich kraiow, i że podstawy iego nie na iednym wspieraią się mężu, ale na powszechnem zaufaniu. Cesarz może się znaydowac w Bruxelli, w Torynie

lub w Marsylii, interessa stanu niezmnieyszą przeto odbywalą się prędkością i porządkiem. Zatrudnia on się ustawicznie dobrem narodu, a mianowicie dobrem tych, którzy na wyższych znayduią się stopniach, to iest tych, którzy utrzymuią honor i chwałę ludu Francuzkiego.,,

Papież na konsystorzu d. 20 Sierpnia mianym, mianował 16 biskupow, pomiędzy któremi znayduie się 5 w rossyyskiey Polszce, a 3 w Węgrzech.

Biskup w Meau iest mianowany arcybiskupem w Tours.

Stosownie do cesarskiego wyroku żaden popisowy nie może bydź umieszczony przed 30 rokiem wieku w żadnym publicznym urzędzie lub kancelaryi, ieżeli nie okaże 1) autentyczne świadectwo znaydowania się na liście; 2) świadectwo swoiego departamentu, że nie iest do czynney służby wezwany, lub świadectwo wybiorczego ciała, że w aktualney znayduie się służbie, ma urlop lub zupełne uwolnienie od służby.

Dombrowski, dywizyyny jenerał i inspektor iazdy Rzpltey włoskiey, wybrany iest posłańcem na podziękowanie Cesarzowi imieniem woyskowych i cywilnych osób, które w tey Rzpltey raczył ozdobą legii honorowey zaszczycić.

Cesarz zabawi dłużey w Moguncyi, niżeli myślano; nie iest tu przed końcem Października na powrot spodziewany.

Posągi, w liczbie 28 które senat na salą swoich posiedzeń z gipsu zrobić kazał, są iuż gotowe. Z starożytnych są: Likurg, Solon, Milcyades, Temistokles, Leonidas, Aristides, Perikles, Epaminondas, Phocyon, Kamil, Cincinatus, Scypio Afrykański, Kato Utycki, Demosten i Cycero; z nowszych czasow: Beauharnois, Thouret, Mirabeau, Barnave, Condorcet, Chapellier, Hoche, Dessaix, Dugommier, Caffarelli, Marceaux, Vergniaux, Kleber i Joubert.

W Bordeaux i Nancie uzbraiaią wiele korsarskich okrętow, które są do wschodnich i zachodnich Indyy przeznaczone.

W Antwerpii spuszczono znowu nowy bryg z warsztatu.

Gromada Haussaye kazała na pamiątkę bytności tam Napoleona Cesarza wystawić pomnik.

Z wyspy Francuzkiey donoszą pod d. 20 Maia, iż francuzkie fregaty Poule i Athalante przyprowadziły tam angielski okręt z Bengalu do Londynu przeznaczony, który miał na sobie pół mill. funtow indygo, wiele cukru, saletry &c.

Do Bordeaux przybył pokoiowy okręt z nieszczęśliwemi zbiegami z St. Domingo, z St. Jago na wyspie Kuba. Wszyscy nie mogą wychwalić ludzkiego i przyiacielskiego obeyścia się z niemi tamteyszego rządcy.

Od 14 dni mamy 23 stopieni ciepła, co nam bardzo obfite winobranie rokuie.

Z Berlina d. 18. Września.

Wszyscy znayduiący się tu jenerałowie udali się stąd do Potsdamu na obroty. Pociągnęły tamże regiment żandarmow, regimenta Göckingka, Götza, Armina i Winninga, i dwa bataliony grenadyerow Reinbabena i Xiążęcia Augusta, iako też artylerya piesza i konna.

N. Pan mianował Gubernatorem Anspachu i Bareuthu, Xcia Hohenlohe Ingelfingen jenerała piechoty.

— Z Magdeburga 13 Września. — Królestwo Jchmość Szwedzcy, wyiechali stąd dziś rano i chcieli nocować w Stendal. Małżonka Xcia Wilhelma Brunświckiego (siostra Królowy Szwedzkiey) która tu dla widzenia się z siostrą swoią ziechała była, udała się na powrot do Brunświku.

— Glatz 8 Września. — Dnia 5 b. m. szedł tu tego świata, ukochany nasz Gubernator, jenerał piechoty, Pan de Favrat, kawaler orderu orła czarnego &c. Przyiaciel ten lud zkości, powszechnie ieſt żałowany.

Z Sztokolmu d. II. Września.

Pod d. 7 t. m. nasz miniſter zagranicznych intereſſow P. Ehrenheim, podał sprawuiącemu tu francuzkie intereſſa P. Caillard notę, w którey wyraził, iż z powodu umieszczonego w Monitorze pod 14 Sierpnia artykułu, uſtaie odtąd tak urzędowa, iako i poufalna kommunikacya między naszem miniſteryum i francuzkim poselſtwem, że z resztą J. K. Mość, rownie iak rząd francuzki zezwala na dalsze utrzymanie związkow handlowych między obiema narodami.

Dnia tegoż wydał nadworny kanclerz P. Zibet obwieszczenie, iż z powodow wyrażonych w nim, z rozkazu J. K. Mci zakazane są od tego momentu bez żadnego wyiątku wszyſtkie gazety, dzienniki i iakiekolwiek maiące nazwisko pisma francuzkie, w całym państwie i należących do niego prowincyach. Nie wolno także wprowadzać do Szwecyi żadnych xiążek teraz wychodzących we Francyi; dawnieysze są wyięte ieżeli ich osnowa nie zawiera nic w sobie przeciwnego rządowym rozporządzeniom; iednak udaiąc się z prożbą o pozwolenie do Krola, będą mogły i z świeżo drukuiących się francuzkich xiążek niektóre bydź z pod tego rozkazu wyięte.

Z Genui d. 6. Września.

Wysłany od naszego rządu do Paryża goniec, powrocił oſtatniego wtorku z depeszami na odwrot do naszego rzadu.

Mowią o nowem bombardowaniu Algieru przez Anglikow.

Do odnogi Spezzia pod brzeg Lerici weszła ryba z gatunku wielorybow. Miałkość wody pozwoliła ią zaraz poſtrzedz; w tym momencie zbiegli się mieszkańcy, i poty do niey ſtrzelali poki się nieprzewrociła. Ważyła nie rachuiąc głowy i skrzelow 40 centnarow. Sprzedano ią bardzo dobrze w Liwornie zapewne dla tronu. Nie ieſt to pierwsza ryba tego gatunku, którą łapią w tey odnodze.

Z Bazylei d. 3. Września.

Landman Szwaycaryi donosi kantonom przez okolnik pod d. 30 Sierpnia, że Cesarz Jmc Niemiecki oznaymił lidze helweckiey o przybraney przez siebie godności Cesarza dziedzicznego Auſtryi. Do tego okolnika przyłącza landman odpowiedź swoią, z oświadczeniem żywego ukontentowania, z tak szczęśliwego zdarzenia. W innym okolniku udziela kantonom nową kapitulacyą woyskową z Hiszpaniią; 2 traktaty z Auſtryą o zniesieniu nawzaiem opłaty wychodnego z kraiu, tudzież wydawania sobie nawzaiem przeſtępcow; urządzenie środkowe woyskowości szwaycarskiey; nakoniec proiekt woyskowey kommiſſyi o ubiorze woyską szwaycarskiego. Wszyſtkie te pisma poſtanowione przez seym, potrzebuią potwierdzenia kantonow. Landman pragnie, ażeby iak nayprędzey naſtąpiło, zwłaszcza względem urządzenia woyskowości. Wielka rada ma bydź niezwłocznie zwołana.

Oſtatnie liſty z Włoch donoszą, że tam codziennie przybywaią woyska francuzkie, iuż przez gorę Cenis, iuż przez Piemont; inne poſtępuią ku portom Genui i Liwornu. Woyska Rzepltey włoskiey udaią się także nad brzegi. Uwagi także rzecz godna, iż woyska francuzkie cofnęły się od granic Wenecyi.

Z Korfu d. 12. Czerwca.

W całey Rzepltey 7 wysp panuie trwoga względem zgwałcenia zawartey w roku 1800 i od sprzymierzonych mocarſtw potwierdzoney umowy, na mocy którey miaſta Parga, Preveza, Butrinto i Voſtitza szczególnieysze otrzymały przywileie. Wbrew atoli tey u-

mowie niespokoyny Ali basza, osadził woyskiem okolice tych miast, co wszystkich strachem przeraziło. Mieszkańcy udali się do pełnomocnika rossyyskiego hrabi Mocenigo; lecz ten nie chce żadnych czynić krokow, któreby naymnieyszy pozor nieporozumienia względem Porty okazywały, z którą Rossya w nayściśleyszey pragnie zostawac przyiaźni. Zanieść tylko przyrzekł swoie interessowanie do dywanu za uciśnionemi miastami. Tym czasem pod opieką nowey konstytucyi, którąśmy sobie nadali, kosztuiemy zupełney spokoyności, co winniśmy obecności rossyyskich woysk, które nietylko, że przez okazały sposob życia zostawuią na naszey wyspie pieniądze, ale też trzymaią niespokoyne umysły na wodzy. Jakoż spodziewamy się, że nasiona niezgody, które pomiędzy nas były rzucone, zupełnie wczasie znikną.

Od granic Włoskich d. 5. Września.

Dywizya iedna woyska włoskiego, pod kommendą jenerała Jourdana marszałka państwa, odebrała iak słychac rozkaz, wyruszyc do kraiu Papiezkiego, dla złączenia się z korpusem woyska, zostaiącym pod kommendą jenerała St. Cyr. Ten ostatni prosił był i otrzymał odwołanie swoie, lecz w teraźnieyszych okolicznościach, za przyzwoitą rzecz osądzono, utrzymywać go ieszcze w kommendzie.

Nowe posiłki posłano do wyspy Elby. Fortyfikacye iey znacznie zostały powiększone. Jenerał Tharreau iest tam kommendantem.

Uciechy i zabawy w Bononii, z powodu szczęśliwego powrotu Aeronauty Zambeccari, całe trzy dni trwały. Dnia 23 z. m. gazeta tego miasta, następuiące ogłosiła uwiadomienie. "Towarzystwo aerostatyczne, oświadcza publiczności zgodnie z hrabią Zambeccari, iż opisanie żadne ostatniego doświadczenia iego, niepowinne bydź poczytane za prawdziwe, wyiąwszy to, które spocząwszy nieco, wyda pod swoim nazwiskiem i nazwiskiem iednego z professorow, który z wieży astronomiczney przypatrywał się iego wzniesieniu. List pisany od niego do obywatela delegowanego w Comacchio, nie powinien bydź poczytany iak tylko za doniesienie tymczasowe i w krotkości ułożone.

Rozmaite Wiadomości.

O przywiezionym niedawno do Paryża wężu, Kłapaczka zwanym, przez kapitana Hall, mieści jedno pismo, co następuie: Wąż ten ściągnął w Paryżu powszechną uwagę. Kapitan Hall przywiozł go z Karoliny i rożne czynił z nim doświadczenia. 1) Poprowadził przeciw niemu 3 wielkich psow; gdy naywiększego naypierwey przeciw niemu posunął, i o 12 stop był od niego oddalony, podniosł się wąż i iadowitem nań rzucił wźrokiem. Pies także się roziadł, i bardziey go ieszcze drażniono. Ukąsił go wąż i on ogromnie zawył. Cofniono go; oczy wyskoczyły mu na wierzch, a język wystoparczony z ciśnionych zębow zczerniał i spuchł. Zdechł w 15 minut. Mieysca ukąszenia nie można było znaleśdz. 2) Drugiego psa ukąsił w ucho to zaraz podniesło się w gorę i spuchło; z pyska toczyły się psu piany, i we dwie godziny w naywiększych zdechł konwulsyach. 3) W pół godziny poprowadzono trzeciego. Wąż ukąsił go w prawą nogę; rana była otwarta i wyszło z niey cokolwiek krwi, pies wył i rzucał się, ale w pół godziny zupełnie się uspokoił. Rozumiano, że iad węża przytępiał; ale nazaiutrz tak osłabł, że się ruszyć nie mogł, i zdechł. Zaden z tych ukąszonych psow nie był rozdęty. Przy otwarciu ich ścierwa nie pokazało się nic osobliwszego; mozg tylko krwią trochę zaszedł i krew zbielała zamieniaiąc się w zgniliznę. 4) W cztery dni potem czynił Hall doświadczenie z a

większemi ieszcze psami; pierwszy był w nogę ukąszony i zdechł w 30 sekund, drugi w kilka godzin. Kot, kogut, żaba zdychały iedno po drugim po ukąszeniu. 5) W kilka tygodni puszczono przeciw niemu białego i mocnego węża, blisko na 3 ſtopy długiego. Biały wąż kąsał mocno swego przeciwnika; ten kąsał go nawzaiem; rozerwano ich; lecz biały wąż zdechł w 8 minut, zaś wąż kłapaczka nie pokazał naymnieyszego znaku słabości. 6) Doświadczano czyli własne ukąszenie może iemu samemu szkodzic. Drażniono go dwiema kończyſtemi kiiami; wąż chcąc ich kąsać sam ſię ukąſił i zdechł w 12 minut. Porąbano go w sztuki i dano całego psu zieśdź. Pies nie czuł żadney słabości i po 10 dniach widziano go iak dawniey zdrowego.

Anglicy maią wielkie upodobanie w konnych wyścigach. Odbywaią ſię w Anglii corocznie na wielu mieyscach, tak iak w innych kraiach iarmarki. Na dzień 20 Sierpnia, ogłoszona była konna gonitwa w mieście York, która miała ſię różnić zupełnie od dawnych, bo na mieyscu młodych chłopcow, zwyczaynie ubiegaiących ſię, Pani Thornton, na wierzchowym swym koniu, nazwanym Vingarillo, i Pan Flit, będą o zakład biegać na wyścigi. Wiadomo, iż kiedy na koniach uganiać ſię maią, muszą iezdcow wprzody ważyć; mniey ważącemu, przyczepiaią do konia potrzebną wagę ołowiu, tak, aby oba konie równy ciężar noſiły. Pani Thornton zaś i Pan Fliot, wymowili sobie, żeby nie ważąc ſię biegać. Założyli ſię o 500 f. szt. (20,000 zł. pol.) inne osoby, które myślą tam ſię znaydować, więcey iuż iak na 120,000 zł. pol. o zakład w protokuł zapisały ſię. Na większe zakłady tych, którzy ſiłę i chybkość koni doskonale znać rozumieią, będą przez sądowe osoby regeſtra utrzymywane.

Swiątynia wielkiego Linneusza, pomnik, który w Upsalu ſtawiaią, iuż ieſt prawie dokończona. Stoi niedaleko sali nowego muzeum hiſtoryi naturalney, które Guſtaw III. założył. Wspaniały krużganek oa Siedmiu Doryyskich wznosi ſię słupach. Wchodzi ſię po wielu wschodach z czarnego i białego marmuru, do framugi, w którey znayduie ſię ſtatua wielkiego naturaliſty, obrocona ku ogrodowi. Z iedney ſtrony ſtyka ſię ta sala z obfitą szkołką roślin, z drugiey zaś z salą, w którey chowaią zbior osobliwości naturalnych.

Podrożny pewny, który miał w ręku gwiazdę łegii bonorowey, którą Cesarz nosi, zapewnia, iż w środku iey znayduie ſię obraz Cesarza Karola W. W gwiaździe zaś innych kawalerow, ieſt, iak wiadomo, obraz Cesarza Napoleona.

Konsyliarz roſſyyski Kohler, wyda w krotce podroż swoią do Krymu, ciekawą z względu na zabytki ſtarożytności. Zapewniaią, że w Kiiowie w pewnym klasztorze, znayduią ſię mozaiki artyſtow Greckich z roku 1010; że w Nikolaiewie kawały są marmuru z napisami Greckiemi i że w innym mieyscu znaleziono 200 ciekawych Greckich pieniędzy.

Liſty z Dubna donoszą: iż JP. Pani Honorata z Stempkowskich pierwszych ślubow Xiężna Marcinowa Lubomirska — drugich JP. hrabi Teophila Załuskiego podskarbiego nadwornego bywszey korony polskiey, a teraz taynego radcy N. Imperatora roſſyyskiego małżonka, rozwiodłszy ſię z tymże za Dekretem konsyſtorza tamecznego i delegacyi rzymskiey apoſtolskiey, zawarła d. 29 Czerwca r. b. w kościele katolickim dóbr swych Krupcu, nowe śluby małżeńskie z JPanem Ottonem hrabią Igielſtromem, jenerałem piechoty woysk Nayiaśnieyszego Imperatora Roſſyyskiego, orderów roſſyyskich, szwedzkich, pruskich i polskich kawalerem.

DODATEK

DO N^ro 80.

GAZETY KRAKOWSKIEY

WE SRODĘ DNIA 3. PAŹDZIERNIKA 1804.

Wypis z oſtatniey woli oyca do swych Corek. Przez Gregory, lekarza Edimburskiego, przełożony z angielskiego ięzyka.

Naywiększym wdziękiem kobiety ieſt skromnośc i delikatnośc, przez którą unika zgiełku, nie pragnie bydź publicznie widzianą i wſtydzi ſię nawet bydź dziwioną. Kiedy dziewczyna przeſtanie ſię rumienic, utraciła naymocnieyszy wdzięk piękności. Nadzwyczayna owa czułość, którą rumieniec zapowiada, byłaby może słabością i nieprzyzwoitością w mężczyznach; ale w płci niewieściey ieſt iednym z naypięknieyszych powabow. Pedanci, nazywaiący ſię filozofami, zapytuią ſię dla czegoby kobieta rumienic ſię miała, kiedy nie ieſt winną żadnego wyſtępku? Dosyc będzie na to odpowiedziec, że natura sama wyciska na waszych twarzach rumieniec, chociażeście żadnego nie popełniły wyſtępku, i że właśnie dla tey miłey słabości pociąga nas nieodzownie do tem większey ku wam miłości. Rumieniec nie ieſt koniecznie skutkiem wykroczenia, ale owszem towarzyszem niewinności.

Ta skromnośc, tak potrzebna waszey płci, powinna was naturalnie skłaniać do milczenia w kompanii, a nadewszyſtko kiedy ieſt liczna. Ludzie rozsądni nigdy waszego milczenia nie przypiszą głupſtwu. Można należeć do rozmowy nie mowiąc ani słowa; wasza poſtawa i przytomnośc umysłu okażą, że umiecie słuchac, i to nie uydzie nważaiącego oka. Pragnę, abyście w publiczności okazywały łagodną powagę, ale nie dumne zapewnienie, ani poſtawę nie dziwiącą ſię niczemu i zdaiącą ſię nie ufac zwroconym na ſiebie oczom. Jeżeli poſiadacie iakie nauki, nie popisuycie ſię z niemi, nadewszyſtko przed mężczyznami, bo oni patrzą pospolicie z zazdrością i ze złością na kobiety poſiadaiące wielkie talenta lub umysł polerowny. Człowiek prawdziwie oświecony i skromny, dalekim ieſt od takowey słabości; ale ludzie tego gatunku bardzo są rzadcy.... Wielka sztuka podobania ſię w rozmowie, zależy na tem, aby wszyscy byli w niey z ſiebie kontenci. Prędzey traficie do niey przez milczenie, niżeli przez gadatliwość.

Unikaycie obmowy, nadewszyſtko płci waszey. Pospolicie posądzaią kobiety, że są skłonnieysze do tego wyſtępku, niżeli mężczyzni; ale zdaniem moim nie słusznie. Mężczyzni łatwo także podlegaią temu błędowi, skoro ich miłośc własna ieſt obrażona. Ale że kobiety więcey doznaią przeciwienia ſię i czułość ich żywsza, skłonnieysze zatem są do tego. Szanuycież zawsze reputacyą innych kobiet, a nadewszyſtko kiedy w naszych oczach ſtać ſię mogą waszemi rywalkami. Okazuycie czułe politowanie nad kobietami nieszczęśliwemi, a nadewszyſtko nad temi, których nieszczęścia pochodzą z zepsucia mężczyzn. Mieycie roskosz, powiem nawet dume, dawac im przytułek i bydź ich przyiaciołkami, ale nie mieycie nigdy prożności z tem ſie chlubić.

Zbyteczna wolność w edukacyi mężczyzn, pozwala im czeſto czynic sobie zabawkę z wyrazow, które obraziłyby ich, gdyby z uſt waszych wyszły, lub mogłyście ich słuchac bez przykrości i odrazy. Może wyrzu-

eić wam będą zbyteczną skromność. Zapewnią was mężczyzni, iż wolniey postępuiąc bardziey się podobac będziecie; lecz wierzcie mi, mowiąc do was w tym sposobie, nie są szczeremi. Pozwalam, iż w pewnych razach byłybyście przyiemnieyszemi iako członki kompanii; ale za to mniey miłemi iako kobiety; różnica ważna, którey wiele kobiet wcale nie poznaie.

Szanuycie nieograniczenie prawdę; kłamstwo iest brzydkim i podłym występkiem! Znałem kilka kobiet, obdarzonych zresztą przedziwnemi przymiotami, którym nie można było wierzyc kiedy co nadzwyczaynego opowiadały, a zwłaszcza swoie przypadki. Ta słabośc nie była skutkiem fałszu, ale prożności lub zepsutey imaginacyi.

W waszey płci znayduie się polor umysłu i nadzwyczay nymuiące sposoby; lecz strzezcie się tych względow bez różnicy, tych mało znaczących uśmiechow zarowno do wszystkich, bo one są znakiem wyrażnego zmyślania.

Postępek kobiet w ostatnim wieku był skromny i pełen powagi. W teraźnieyszych obyczaiach zdaią się kobiety chcieć odzyskać moc nad nami, którą utraciły, przez rozwinięcie swych wdzięków, pokazuiąc się naszem oczom na wszystkich publicznych mieyscach, żyiąc z nami z taką wolnością i tak małą powściągliwością iak męszczyzni pomiędzy sobą: zgoła staraią się ile możności bydź do nas podobnemi; lecz czas i doświadczenie okażą im wkrótce, iak nieroztropne ich postępowanie.

W skromności, którey wymagamy po waszey płci, znayduie się iakaś powaga, która iest naturalną waszą obroną przeciw poufałości mężczyzn. Młoda dziewczyna nim się zacznie zastanowiać, czuie, iż nie powinna się znieważać chocby przez nayniewinnieyszą poufałość mężczyzny. Piękna kobieta ma krocie wdzięków i sposobow podobania się, na które żaden ięzyk nie ma wyrazow, a które tylko zostawione są szczęśliwemu, który iey serce posiądzie; lecz ieżeli ma czucie nie dotchnie się więcey tych wdzięków, kiedy się dowie, że ie inni przed nim poznali. Mniemanie, że kobieta może pozwolić względem siebie wszelkiey niewinney poufałości, byle tylko iey cnota na tem nie cierpiała, iest rownie niezgrabne iak niebespieczne, i bardzo wiele kobiet okropnych stąd skutkow doznały.

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 2. Październ: 1804.

Korzec Pszenicy	zł. pol.	27 do 33.
— Zyta		26 — 30.
— Jęczmienia		17 — 19.
— Owsa		10 — 11½.
— Grochu		18 — 21.
— Kaszy iagłaney		32 — 40.

W Wiedniu d. 22. Września.

Meca wynosząca 21 naszych garcy:

— Pszenicy	zł. pol.	26 do 31.
— Zyta		20 — 29.
— Jęczmienia		13 — 18½.
— Owsa		9 — 12.

W Brynie d. 21. Września.

Meca Pszenicy	zł. pol.	25 do 28.
— Zyta		24 — 26.
— Jęczmienia		14 — 16.
— Owsa		10 — 14.
— Prosa		14 — 17.

W Gdańsku d. 15. Września.

Szefel czyli pół korca naszego w monecie pruskiey (Na łaszt wchodzi 60 szeflow.).

— Pszenica	zł. pol.	15 do 19.
— Zyto		12 — 13.
— Jęczmień		6 — 7½.
— Owies		5 — 6.

DONIESIENIA.

Gdy Nayiaśnieyszy Cesarz Jegomość Dekretem Kancelaryi nadworney nayiaskawiey uchwalić raczył, ażeby przy teraźnieyszym urządzeniu Nauk w Akademii Krakowskiey, Porządkowa Kathedra Polityczney i foralney Medycyny z roczną pensyą 4000 zł. pol. postanowiona była, przeto konkurs, któren w łacińskim ięzyku odprawiony bydź ma, na dzień 29 Października r. b. naznaczony iest. Ci więc, którzy tę Kathedrę otrzymać sobie życzą, i konkurs odprawiać myślą, maią się na dniu naznaczonym w Akademii Krakowskiey znaydować, i w szczególności do Fakultetu medycznego pierwey zgłosić.

Dan w Krakowie 22 Września 1804.

D. Rust, C. K. professor i dziekan Fakultetu medycznego.

Dom murowany na Kazimierzu w ulicy S. Jakoba zwaney o dwoch kondygnacyach pod Nrem. 36 i 37 do niego oficyny, staynie, wozownie, ciegielnia z porządnemi szopami i z placami obszernemi, szpichlerz o dwoch kondygnacyach do tegoż domu należący i ogrod. Ten Dom leży nad samą Wisłą blisko Skawińskiey Bramy, gdzie łatwe iest sprowadzenie drzewa na ląd w takiey bliskości, iest każdego czasu do sprzedania. O cenie dowiedziec się każdego czasu można na mieyscu u właścicielki.

Magistrat Miasta C. K. Stołecznego Krakowa ninieyszym obwieszczeniem podaie do wiadomości, iż Tomasz i Kanty Sobieniowski, tudzież Maciey Naymann do massy zmarłey Magdaleny Laśkiewiczowny prawo dziedzictwa maią. Gdy zaś tychże dopiero rzeczonych Sobieniowskich i Neymanna teraźnieysze pomieszkanie tuteyszemu Sądowi całkiem iest niewiadome, więc tym końcem przypozywaią się, ażeby się w przeciągu lat 3 i 18 tygodni od dnia tegoż dekretu to iest, od 10 Sierpnia 1804 czyli przerzeczone dziedzictwo z dobrodzieystwem prawa i inwentarza, lub też bez, obiąc sobie życzą, osobiście lub przez dodanego sobie Kuratora Pana Adwokata Kłosowskiego, (przesławszy mu potrzebne w tey mierze obrony swoie) oświadczyli, inaczey bowiem po upłynionym tym czasie, ze spadkiem pozostałym stosownie do przepisu prawa cywilnego Części II. postąpiono będzie.

Drdacki.
Kannamiller.
Łodzinski.

Z Rady Magistratu Miasta C. K. Stołecz: Krakowa.
Dnia 10. *Sierpnia* 1804.
Plinta.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Gallicyi zachodniey uwiadomiaią ninieyszym Edyktem JPanią Małgorzatę Skulską, iż P. Adam Skulski w sprawie skasowania Donacyi na summę 50,000 zł. pol. na Woli Suffczyńskiey hypoteknwaną, do sądow tuteyszych żałobę przeciwko niey podał, i pomocy sądowey doprasził się.

Gdy zaś też Sądy dla zagranicznego iey zamieszkania, iey tuteyszego sądowego adwokata JPana Dyaczyńskiego za patrona z iey szkodą i niebezpieczeństwem ustanowiły, z ktorym też rospoczęta sprawa podług przepisu praw dla Gallicyi Zachodniey prowadzona i ukończona będzie; Ona przeto nieyszym Edyktem upomina się, ażeby w przeciągu dni 90 do excepcyi się stawiła, i oznaczonemu sobie patronowi dokumenta swe oddała, lub innego adwokata obrała, tego Sądowi wymieniła, i tych prawą środkow użyła, które do obrony swey sprawy użytecznemi bydź osądzi, gdyby bowiem tego nieuczyniła i swą zaniedbała sprawę, szkodę ztąd iaką wynikaiącą samaby sobie przypisać była winna.

Działo się w Lublinie dnia 18 Lipca 1804 roku.

B. Gołaszewski.
Purtscher.
J. C. Bubna. ZRady C. K. Sądow Szlacheckich Lubel: Galicyi Zachod:
Rayski, sekr

Magistrat Miasta Stołecznego Krakowa, ninieyszym do publiczney podaie wiadomości, iż oświecanie latarni na wzor Wideński w mieście Krakowie przedsięwzięte będzie, do czego nowe latarnie Wideńskie z wszelkim do nich należącym porządkiem rozdane zostaną, zaś oświecanie tych latarni na lat 10 to iest od dnia 1 Listopada 1804 aż do ostatnie Października 1814 sposobem licytacyi na dzień 22 Października r. b. w Ratuszu Krakowskim o godzinie 9 zrana odbywać się maiącey, temu w arędę wypuszczone będzie, który się za naymnieyszą cenę takowego oświecania podeymie. Cena fiskalna rocznego oświecania wynosi ryń. 6190 zaś wadium ma bydź w kwocie ryń. 619 przed licytacyą złożone, inne tey licytacyi tyczące się kondycye mogą bydź co dziennie w tuteyszey Expedyturze przeyzrane.

Drdacki.
Gollmayer.

ZRady Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krak.
Dnia 21. *Września* 1804.
Hohn.

Ponieważ pierwsza licytacya przewozu Niepołomskiego na rzece Wiśle prożnie pertraktowana zoſtała, to ſię powtorna licytacya rzeczonego przewozu na trzy iedno po drugim naſtępuiące lata to ieſt od 1go 9bra 1804 aż do 1807 na dzień 24 Octobra r. t. z tym dodatkiem wypisuie, aby ſię ochotnicy arędowania, ktorzy na pierwszą wywołania cenę złr. ryn. 247 licytować zechcą z 10 procentowym wadium zaopatrzyli, i na rzeczonym dniu i godzinie 9ty z rana w tuteyszey dyrekcyi kancellaryi znaydowali ſię. Niepołomice d. 16 Sepembris 1804.

Przez Magiſtrat Miaſta C. K. Krakowa ninieyszym edyktem do publiczney podaie ſię wiadomości, iż różne rzeczy ruchome po ś. p. Marcyannie z Ziebrowskich Schmidowy pozoſtałe; iako to: kleynoty, złoto, srebro, zegarki, wino, miedz, suknie, bielizna, i inne sprzęty domowe na żądanie P. Jerzego Bayera exekutora teſtamentu dnia 9go Października, r. b. o godzinie 9tey z rana poczynaiąc, i ciągle w naſtępuiących dniach w kamienicy na ulicy Mikołayskiey pod Nrem 629 ſtoiącey, za gotowe pieniądze przez publiczną licytacyą sprzedawane będą.

Wszyscy zatym wspomnionych rzeczy ochotę nabyć maiący, maią ſię na wzwyż rzeczonym dniu i mieyscu znaydować.

Drdacki.
Gollmayer.
Hirschberg.

Z Rady Magiſtratu Miaſta C. K. Stołecznego Krakowa.
Dnia 21 *Września* 1804.
Plinta.

Magiſtrat Miaſta C. K. Stołecznego Krakowa ninieyszym Edyktem wiadomo czyni, iż rożna ruchomizna po zmarłym P. Michale Woblnanie pozoſtała; iako to: złoto, srebro, miedź, cyna, żelazo, naczynia, gliniane, szkło, kobierce, obrazy i inne, dnia 15 Października b. r. o zwyczaynych godzinach to ieſt: zrana od 9 do 12, a po południu od 3 do 6 ciągle aż do czasu ukończenia; tu w Krakowie na Grodzkiey ulicy w Kamienicy pod Nrem [illegible] przez publiczną licytacyą sprzedawana będzie. — Wszyscy przeto chęć kupienia maiący na wzwyż wyrażonym terminie i mieyscu ſtawić ſię maią.

Z Rady Magiſtratu C. K. Miaſta Stołecznego Krakowa.
Dnia 28. *Września* 1804.
Plinta.

Na mocy wysokiego Gubernialnego Dekretu pod 12 7bra 1804 Nro. 36,651 ninieyszym do wiadomości podaie ſię, iż w Mieście Haluszer zawakowało mieysce drugiego aſſeſſora wraz i kontrolora kaſſy z pensyą roczną 100 ryń. gdzie kompetenci życzący sobie tego mieysca, a poſiadaiący ięzyk, łaciński, polski i niemiecki oraz i zaopatrzeniem ſię kaucyą 300 ryń. prożby swe naydaley do oſtatniego 8bra 1804 urzędowi Cyrkularnemu Stryskiemu podać maią. W Krakowie d. 25 7bra 1804.

Cesarsko Krolewskie Sądy Szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey deklaruią Woyciecha Myszkowskiego dla niedołężności umysłu iego, ſtosownie do §. 251, 252 i 253. Części I. Uſtawy Prawa Cywilnego, za niezdatnego do zarządzania swym maiątkiem, i uſtanawiaią mu zaſtępcę w osobie Jmc Xiędza Jozefa Myszkowskiego.

W Krakowie dnia 22 Sierpnia 1804.

Jakob Kulczycki, V. P.
W. Roskoschny.
Münch.

Z Rady C. K. Sądow szlacheckich Galicyi Zachodniey.
Beck.